

®

HUMANITA

číslo 1
ročník XXVII.
Vyšlo: júl 2018

Úsmev pre druhých

Výročný rok stomíkov

Výstup na Portáš

Príloha: Obezita. Epidémia, ktorá zasiahla celý svet

Cez združenie Úsmev pre druhých viete aj vy pomáhať

Radikálna zmena myslenia, životného štýlu či doslova hodnôt prichádza najčastejšie v hraničných situáciách. Aj portál Genetické syndrómy vznikol až po tom, ako sa do rodiny lekárky a žurnalistu narodilo dieťa bez vyvinutých horných končatín. Jednalo sa o raritný genetický syndróm Cornelia de Lange.

Tak ako väčšina rodín, aj títo rodičia zúfalo hľadali informácie, navštevovali špecialistov, lekárov či fyzioterapeutov. Uspokojujúce informácie však priniesli až zahraničné portály a informácie od rodín. Aj to viedlo manželov Veroniku a Mira Bérešových z Piešťan v lete 2016 k založeniu odborného a informačného portálu www.geneticesyndromy.sk.

„Najprv sa jednalo iba o preklad a prepis základných údajov a príznakov jednotlivých syndrómov, možnosti liečby a vysvetlenia genetiky, neskôr sme pridali prepojenia na rôzne podporné skupiny. Veľký posun sme však zaznamenali až po tom, čo sme umožnili pridávať sa do mapiek jednotlivých syndrómov a začali sme tak sieťovať rodiny“, prezradil otec Miro. Kým on sa staral o technickú a logistickú stránku projektu, manželka, ktorá pred odchodom na materskú dovolenku pracovala na internom oddelení, si zobrala na starosť odbornú stránku. „Keď sme o webovej stránke povedali lekárom, potešili sa. Informácie boli pre nich veľmi užitočné, keďže genetických syndrómov je niekoľko stoviek a každý má rozličné príznaky. Tento poznatok, ako aj pozitívne ohlasy

od rodín, ktoré sme prostredníctvom stránky prepojili, upevnili našu vôľu a rozhodnutie budovať komunitu naďalej,“ povedala Veronika.

Najmä vďaka svojej hendikepovanej dcére nadobudli poznanie, že pomoc druhým ich naplňuje. Koncom roka 2017 preto založili občianske združenie Úsmev pre druhých. Zatiaľ čo Veronika začala v Piešťanoch viesť skupinu pre rodičov „inak obdarených detí“, Miro pokračoval v budovaní webovej stránky a rozbiehal aj ďalšie aktivity. „V lete 2017 som si uvedomil, že

stále existuje veľká priepasť medzi skupinou zdravých a hendikepovaných. Mnohí ako keby zatvárajú oči pred existenciou tých druhých. Postupne rúcať tieto bariéry som sa snažil cez organizovanie športovo-integračnej akcie Ruka v ruke, ktorá sa uskutočnila na miestnom futbalovom štadióne v lete 2017. Deti sa spolu mohli zahrať, učiť sa posunky, vyskúšať si jazdu na vozíkoch alebo si zašportovať s paralympionikmi,“ opísal tento deň Miro. O rok neskôr, po oslovení Slovenským paralympionickým výborom, už spoluorganizoval v júni 2018 prvý bezbariérový festival Paráda. Kúpeľný ostrov v Piešťanoch sa naplnil športovcami, olympionikmi,

kultúrou i zábavou a program bol vďaka mnohým partnerom dostatočne atraktívny pre každého návštevníka. Budúci ročník je už naplánovaný na 22. júna 2019.

Manželia Bérešovi v miestnej komunite vedú 12 stredoškôľakov, ktorých chcú podľa ich slov viesť k dobrovoľníctvu a službe druhým. Za posledný rok s nimi stihli zorganizovať dve obrovské zbierky a vytvorili voľný bazár oblečenia, hračiek a domácich potrieb. Pomáhali tiež v Slovenskom raji pri obnove kartuziánskeho kláštora, spravili tvorivé dielne pre deti v miestnom azylovom dome, chodili na rôzne brigády a viacero aktivít majú nachystaných aj v budúcom roku.

Portál občianskeho združenia medzičasom prepojil viac ako 200 ľudí najmä s raritnými genetickými ochoreniami. Na stránke pribudli zoznamy väčšiny fondov a nadácií pôsobiacich na Slovensku, s cieľom, aby si ľudia mohli vyhľadať aj iný zdroj príjmov, keďže rehabilitácie a kompenzačné pomôcky sú pre hendikepovaných finančne nákladné. Okrem toho Miro pracuje na zozname organizácií, cez ktoré si ľudia môžu zbierať 2 %, a na zozname zliav pre ZŤP od automobiliek. Už dávnejšie dokončil sekciu o kompenzáciách, ktoré mu pomohla vybudovať PhDr. Mária Košútová, riaditeľka odboru dohľadu nad poskytovaním sociálnej služby MPSVR SR. Osoby so ZŤP tu majú jednoduchou rečou napísané, ako funguje proces vybavovania pomôcok, na čo všetko majú nárok a ako

správne postupovať. Na stránke je tiež dostupná sekcia o včasnej intervencii, ktorá je praktickou príručkou pre rodičov. Sú tam vysvetlené základy správnej stimulácie dieťaťa.

Miro posledné mesiace, aj s pomocou študentov špeciálnej pedagogiky UK, pracoval na vytvorení zoznamov rôznych zariadení a organizácií. „Najviac zo všetkého ma teší, že som dokončil aj sekciu Zariadenia, kde som podľa krajov Slovenska rozčlenil rehabilitačné, logopedické či doplnkové zariadenia, podporné skupiny a organizácie zamerané na zrak, sluch či vzdelávanie. Rovnako tu nájdete všetky genetické ambulancie, ako aj služby včasnej intervencie, čo je štátna služba a je poskytovaná zadarmo. Podstatou sekcie nie je len základná informácia o každej organizácii, ale hlavne reálne referencie návštevníkov zariadení. Každý z nás sa môže pridať a napísať svoje skúsenosti, čím sa vie oddeliť ich kvalita. Rodičia, ktorým sa

narodí postihnuté dieťa a dostanú sa na náš web, tak nedostanú iba informácie o syndróme, postupy pri žiadaní príspevkov či kontakty na rodiny – ale na základe referencií sa môžu dostať k najlepším odborníkom a podchytiť tak mnohé problémy už v ranom štádiu, čo bude mať nesmierny vplyv na kvalitu života. V neposlednom rade si sami zvolia, kde minú svoje peniaze, no budú približne vedieť, či im to za to aj bude stáť. A v tom im môžeme pomôcť.“

Všetky spomenuté aktivity, vrátane webovej stránky, sú realizované ako dobrovoľnícka činnosť, keďže manželka na nich pracujú vo svojom voľnom čase. Mira však naplňajú natoľko, že by najradšej zanechal svoju profesiu a venoval sa charitatívnym projektom naplno. „Ozvali sa nám niektoré organizácie, je to však väčšinou iba o „práci navyše“, no aj do budúceho roka mám zopár plánov, ako sa budem môcť opäť o čosi viac priblížiť

k svojmu cieľu. Nechcem však nič siliť, na prvom mieste je rodina,“ prezradil. Podľa slov manželov Bérešových je totiž podstatná pomoc komukoľvek, kto o ňu požiada a sociálny systém naňho zabúda. „Predstavte si ale, že toto všetko by tu bez narodenia našej Dominiky nebolo. A to má ešte len dva roky. Čo všetko vznikne, kým bude mať 15?“ pýta sa mama Veronika. „Je úžasné, ako vedia deti naplniť a namotivovať svojich rodičov. Veľmi sa tešíme, aké nápady nám, aj s jej mladším bratom, ešte vnuknú,“ posielala mladá lekárka posolstvo aktívnej rodiny, ktorá sa prostredníctvom svojho združenia snaží vnášať do života ľudí úsmev a pozitívnu energiu.

Kontakt:
Úsmev pre druhých, o.z.
Pod Párovcami 151
921 01 Piešťany

e-mail: genetickesyndromy@gmail.com
<https://www.genetickesyndromy.sk/>

Obsah:

Cez združenie Úsmev pre druhých viete aj vy pomáhať	2-3	Týždeň kontinencie	7
Zmeny v zákone o ŤZP	4-5	Prístupnosť webových sídiel a mobilných aplikácií verejných inštitúcií	8-9
Výročný rok klubov stomikov	6-7	Deň kože a výstup na Portáš	10-11
Prieskum: Doplatky za zdravotnícke pomôcky sú už na hranici únosnosti	7	Ako žijeme s autizmom v Banskej Bystrici	11

Príloha: Obezita. Epidémia, ktorá zasiahla celý svet

Zmeny v zákone o ŤZP

Parlament schválil novelu zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, podľa ktorého úrady práce, sociálnych vecí a rodiny posudzujú žiadosti o príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia. Zmenili sa podmienky pre vyhotovenie parkovacieho preukazu, priznávanie príspevku na pohonné hmoty, posudzovanie odkázanosti na individuálnu prepravu, zvýšil sa opatrovatel'ský príspevok a príspevok na osobnú asistenciu. Zmeny v zákone sú účinné od 1. júla 2018. V článku vám prinášame prehľad najdôležitejších zmien.

PARKOVACÍ PREUKAZ

Novelou zákona sa rozšíril okruh osôb, ktoré budú mať nárok na vyhotovenie parkovacieho preukazu.

Úrad práce vyhotoví parkovací preukaz každej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo trpí ochorením uvedeným v novej prílohe č. 18 k zákonu.

V prílohe č. 18 sú uvedené tieto ochorenia:

- **Neurologické ochorenia:** stavy po náhlych cievnych mozgových príhodách, mozgových ochoreniach, pri neurodegeneratívnych a degeneratívnych ochoreniach spojené so stredne ťažkými alebo ťažkými parézami, plégiami, stredne ťažkým alebo ťažkým vertigom, ťažké záchvatovité ochorenia s mnohopočetnými mykálnymi komplikáciami typu rigidity, hypokinézy, tremoru, ataxie, mimovolebných pohybov alebo s poruchami vedomia.
- **Ťažké poruchy pohyblivosti pri vrodených alebo získaných ochoreniach** – svalových, metabolických, miešnych, mozgových, reumatických, zápalových, endokrinných.
- **Ortopedické ochorenia:** anatomické straty končatín – dolné od predkolenia vyššie, horné od predlaktia vyššie, funkčné straty – strata opornej funkcie dolnej končatiny, postihnutie panvy sprevádzané ťažkými parézami končatín alebo závažnou nestabilitou panvového prstenca, postihnutie chrbtice sprevádzané ťažkými parézami končatín, ťažké deformity

chrbtice spojené s poruchou exkurzií hrudníka, stuhnutie jednotlivých úsekov chrbtice s koreňovým dráždením. Ťažké postihnutie váhonosných kĺbov s obmedzením hybnosti, disproporčné poruchy rastu sprevádzané závažnými deformitami končatín a hrudníka, nízka telesná výška do 120 cm.

- **Obmedzenie pohyblivosti stredne ťažkého až ťažkého stupňa už pri ľahkom zaťažení pri interných ochoreniach, zlyhávanie funkcie pľúc, srdca, obličiek, pečene.**

- **Geneticky podmienené ochorenia s polymorfným postihnutím.**

- **Ťažká porucha zvieracov, inkontinencia moču alebo stolice, stómie.**

- **Duševné postihnutie** s ťažkou poruchou sociálnych interakcií, s často sa opakujúcimi závažnými poruchami správania, orientácie, pri stredne ťažkých alebo ťažkých psychiatrických postihnutiach, stredne ťažkých alebo ťažkých mentálnych postihnutiach, vrátane pervazívnych vývinových porúch stredne ťažkého alebo ťažkého stupňa.

- **Onkologické ochorenie** počas akútnej onkologickej liečby a pri hematoonkologickom ochorení aj počas udržiavacej liečby.

- **Praktická slepota, úplná slepota.**

- **Strata sluchu podľa Fowlera viac ako 80 % obojstranne.**

Vozidlo, ktoré držitel parkovacieho preukazu využíva na svoju prepravu (bez ohľadu na to, či je jeho majiteľom), môže jazdiť bezplatne po spoplatnených diaľnicach a rýchlostných cestách v Sloven-

skej republike v prípade, ak je zaregistrované v Národnej diaľničnej spoločnosti. Podrobnosti o registrácii nájdete na stránke www.eznamka.sk v odkaze Registrácia vozidiel oslobodených od úhrady diaľničnej známky.

PRÍSPEVOK NA POHONNÉ HMOTY

Príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky motorového vozidla môžu poberať onkologickí pacienti, ktorým sa poskytuje onkologická liečba, v prípade hematoonkologických pacientov aj udržiavacia liečba, ako aj pacienti zaradení do chronického dialyzačného programu alebo do transplantáčného programu. Títo ľudia navyše nemusia preukazovať, že vozidlo využívajú na pracovné, vzdelávacie, rodinné alebo občianske aktivity, t.j. budú sa môcť prepravovať aj do zdravotníckeho zariadenia.

Okrem nich budú môcť príspevok poberať aj osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré sú odkázané na individuálnu prepravu, avšak iba na pracovné, vzdelávacie, rodinné alebo občianske aktivity.

Pri príspevku na pohonné hmoty (na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s prevádzkou motorového vozidla) osoba s ŤZP môže (ale nemusí) byť vlastníkom vozidla. Vlastník vozidla však nesmie mať oprávnenie na vykonávanie prepravy (nemôže ísť napr. o vozidlo taxislužby). Vlastníkom vozidla môže byť napríklad rodinný príslušník žiadateľa. Príspevok sa poskytuje každý mesiac v rovnakej výške, nákup pohonných hmôt sa nedokladuje.

Výška príspevku je 34,25 € mesačne, t.j. 16,70 % zo sumy životného minima. Životné minimum jednej dospeléj osoby je od 1. júla 2018 vo výške 205,07 €.

ODKÁZANOSŤ NA INDIVIDUÁLNU PREPRAVU

Zákon zužuje okruh osôb, ktoré môžu byť uznané za odkázané na individuálnu prepravu. Za odkázanú na individuálnu prepravu môže byť uznaná iba osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá nie je schopná využívať hromadnú dopravu **výlučne z troch dôvodov:**

- 1) **ťažká porucha mobility,**
- 2) **duševná porucha s často sa opakujúcimi prejavmi agresivity, neovládateľného alebo**

nepredvídateľného správania,
3) **ťažká porucha zvieráčov.**

Odkázanosť na individuálnu prepravu je podmienkou priznania príspevku na kúpu motorového vozidla, príspevku na úpravu motorového vozidla a príspevku na prepravu. Osoby

© fotomek - Fotolia.com

s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré nepatria do vyššie opísaných troch skupín, nebudú mať na tieto príspevky nárok, hoci budú mať parkovací preukaz a poberať príspevok na pohonné hmoty.

Pokiaľ pacient už poberá príspevok na prepravu, príspevok mu nebude odobratý iba z dôvodu zmeny zákona. Pri opätovnom posúdení zdravotného stavu (na kontrolnej lekárskej prehliadke alebo ak si podá novú žiadosť o kompenzáciu) však bude odkázanosť na individuálnu prepravu posúdená podľa nových pravidiel a príspevok mu môže byť odňatý. Príspevok na prepravu možno poskytnúť vtedy, ak osoba s ŤZP nie je vlastníkom ani držiteľom osobného motorového vozidla a preprava je uskutočňovaná iným subjektom, ktorý má na to oprávnenie, napríklad taxislužbou. Výdavky na prepravu je úradu potrebné vydokladovať, keďže príspevok sa vypláca na základe potvrdení o jednotlivých výdavkoch na prepravu.

Príspevok na kúpu vozidla alebo jeho úpravu nebude musieť vrátiť kvôli zmene zákona.

OPATROVATEĽSKÝ PRÍSPEVOK

Od 1. júla 2018 sa zvýšil opatrovateľský príspevok nasledovne:

Opatrovanie 1 osoby s ŤZP 369,36 €

Opatrovanie 2 osôb s ŤZP 492,34 €

Opatrovanie osoby s ŤZP, ktorej sa poskytuje sociálna služba v rozsahu viac ako 20 hodín týždenne 326,16 €

Opatrovanie 1 osoby s ŤZP poberateľom plného invalidného dôchodku, starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku, výsluhového dôchodku 184,71 €

Opatrovanie 2 osôb s ŤZP poberateľom plného invalidného dôchodku, starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku, výsluhového dôchodku 246,20 €

Opatrovateľský príspevok je v zákone určený pevnou sumou **a nie je viac naviazaný na životné minimum.** Znamená to, že aj v prípade zvýšenia sumy životného minima, opatrovateľský príspevok zostane rovnaký. **Vláda SR však môže svojím nariadením zmeniť výšku opatrovateľského príspevku vždy k 1. júlu kalendárneho roka.**

Výška príspevku sa znižuje o sumu, o ktorú príjem opatrovaného presahuje **dvojnásobok životného minima.** Ak je opatrovaným nezaopatrené dieťa, peňažný príspevok na opatrovanie sa zníži o sumu, ktorou príjem opatrovaného prevyšuje trojnásobok sumy životného minima.

Opatrovateľský príspevok je ale možné aj **zvýšiť o 100 € mesačne**, ak je opatrovaným nezaopatrené dieťa a opatrovateľ nemá nijaký iný príjem.

Opatrovateľský príspevok sa **viac nebude krátiť pri hospitalizácii** opatrovaného dlhšej ako 30 dní, avšak iba za predpokladu, že opatrovateľ bol na hospitalizáciu prijatý ako jej sprievodca. **Pokiaľ opatrovaný zomrie**, príspevok sa poskytne za celý kalendárny mesiac, v ktorom zomrel, ako aj za nasledujúci mesiac.

Opatrovateľský príspevok sa viac nebude krátiť ani v prípade, ak opatrované dieťa navštevuje školu alebo školské za-

riadenie v rozsahu viac ako 20 hodín týždenne.

PRÍSPEVOK NA OSOBNÚ ASISTENCIU

Od 1. júla 2018 sa zvýši príspevok na osobnú asistenciu na 3,82 € za hodinu osobnej asistencie. Príspevok na osobnú asistenciu je v zákone určený pevnou sumou **a nie je viac naviazaný na životné minimum.** Znamená to, že aj v prípade zvýšenia sumy životného minima, príspevok zostane rovnaký. **Vláda SR však môže svojím nariadením zmeniť výšku príspevku na osobnú asistenciu vždy k 1. júlu kalendárneho roka.**

Zákon tiež výslovne stanovuje, že osobnú asistenciu nie je možné podmieňovať druhom zdravotného postihnutia, stupňom zdravotného postihnutia alebo závažnosťou zdravotného postihnutia.

Príspevky a parkovací preukaz sa vybavujú na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v mieste trvalého bydliska. K žiadosti je potrebné priložiť tlačivo lekárskeho nálezu, vyplnený všeobecným lekárom, vhodné je priložiť aj správy od špecialistov. Za vyplnenie lekárskeho nálezu sa lekárovi neplatí žiaden poplatok. K žiadosti sa dokladajú aj potvrdenia o výške príjmov a vyhlásenie o majetku. Tlačivá žiadosti a lekárskeho nálezu poskytnú žiadateľovi na úrade práce.

JUDr. Katarína Fedorová, PhD.
Združenie pacientov s primárnou imundeficienciou
Združenie pacientov s hematologickými malignitami
Nezábudková 52, 821 01 Bratislava
e-mail: info@imunodeficit.sk
<http://www.imunodeficit.sk>
<http://www.hematologickypacient.sk/>

Výročný rok klubov stomikov

Rok 2018 je pre Slovenské združenie stomikov SLOVILCO mimoriadne zaujímavý. Výročný. V tomto roku sa viaceré miestne ILCO kluby dožívajú okrúhleho výročia svojho založenia, napr. klub Bratislava má 30 rokov, kluby Nové Zámky, Považská Bystrica, Prešov a Trnava majú 25 a kluby v Galante a Žiline 20 rokov. Svojou činnosťou a prácou pre členov už dávno dokázali opodstatnosť svojho založenia.

Kluby uskutočňujú pravidelné posedenia pre svojich členov, na ktoré pozývajú aj spolupracujúce a partnerské ILCO kluby. Napr. ILCO klub v Galante uskutočnil športové hry stomikov, ktorých sa zúčastnili členovia klubov z Trnavy, Žiliny, Nitra a Trenčína. Rovnako nadšene

sa v lete zápolilo aj počas športového popoludnia v Žiline.

Klub stomikov ILCO Ilava zorganizoval pre svojich členov výlet do Vychlovky na Kysuciach a klub v Považskej Bystrici zájazd do soľnej bane v poľskej Wieliczke. Letné posedenie pri guláši pripravil klub ILCO v Banskej Bystrici. Kultúrno – spoznávacieho trojstretnutia sa v máji 2018 zúčastnili členovia klubov ILCO Levice, Nové Zámky a partnerskej Dorogi z Maďarska.

Od 8. až 10. júna sa zástupcovia Slovenského združenia stomikov SLOVILCO a miestnych ILCO klubov zúčastnili Svetového dňa stomikov v Novom Jičíne, ako aj spoločných športových hier a cykloakcie pod názvom

„Prekonaj svoje hranice“. Počas spanilej jazdy Českou republikou cyklisti, stomici a ich kamaráti prekonali za deväť dní vyše 700 km od mesta Aš na západnej hranici až po Nový Jičín na Morave.

Keď tento rok Asociácia na ochranu práv pacientov SR vypísala cenu v kategóriách „Môj lekár“ a „Moja sestra“, združenie SLOVILCO prihlásilo MUDr. Jaroslava Lúčana, CSc. a sestru a stomasestru Jelu Stehlikovú, dipl.s. Obaja pôsobia v Martine.

Združenie aj tento rok pripravilo rekondičné pobyty v destináciách Dudince a Bojnice. Zúčastnili sa ich onkologickí pacienti a pacienti ŤZP a ŤZP/S. Na týchto akciách sa ako samoplátcovia mohli zúčastniť aj rodinní príslušníci

Stomici v Chorvátsku

Letné posedenie ILCO klubu Žilina

CYKLISTICKÁ SPANILÁ JÍZDA STOMIKŮ

PREKONEJ SVĚ HRANICE

STOMICI OSLAVÍ SVĚTOVÝ DEN STOMIKŮ CYKLOJÍZDOU PŘES CELOU ČR

1.–9. ČERVENA 2018 V 9 ETAPÁCH

- 699 km za 9 dní přes 9 krajů se zastávkami v 9 městech, kde působí spolky stomiků.
- Přijďte osobně podpořit cyklisty při startu či dojezdu.
- Vždy po dojezdu etapy beseda s účastníky a zástupci sdružení České ILCO.
- Chcete-li podpořit projekt Překonej své hranice, přispějte na účet České ILCO 131 054 439/0300.
- Bližší informace na FB stránkách Stomik Radim, České ILCO, ve spolicích stomiků a na bezplatné StomaLince® ConvaTec

StomaLinka ConvaTec

800 122 111
pro volání zdarma

START HRANICE

Česká Lípa

Ústí nad Labem

Karlovy Vary

Kladno

Praha

Ústí nad Orlicí

Havlíčkův Brod

Střelov

Olomouc

Opava

Ostrava

Nový Jičín

Strakonice

Tábor

Bystrice nad Pernštejnem

Prostějov

Blatná

Přerov

Brno

Kylov

Zlín

CIL HRANICE

„Těším se na vás, buďte u toho!“
Branislava Trnávka

ilco

GENERÁLNÍ PARTNER ANICE

ConvaTec

členov. Počas rekondičných pobytov boli zabezpečené prednášky firmami dodávajúcich stomické pomôcky, ako aj rôzne materiály týkajúce sa ošetrovania stómie. Účastníci vyjadrili úplnú spokojnosť s oboma zariadeniami, čo sa týka kvality poskytovaných služieb, starostlivosti o klientov ako aj zabezpečenia voľného času rekreatantov.

Združenie SLOVILCO sa podieľalo na pripomienkovaní zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ŤZP, pričom niektoré z pripomienok boli akceptované a implementované priamo do zákona.

V letných mesiacoch združenie zabezpečilo účasť členov na návšteve výrobného závodu ConvaTec v Michalovciach, ktorý vyrába stomické pomôcky, prostriedky na hojenie rán (vredy predkolenia, preležaniny a popáleniny) a pomôcky pre manažment tekutej a polotekutej stolice. Niektorí stomici využili v lete aj špeciálnu ponuku cestovnej kancelárie a počas

týždňového pobytu v prímorskej obci Sv. Filip i Jakov v Chorvátsku si dokonale oddýchli.

Kto je stomik

Stomik je zdravotne ťažko postihnutý občan, ktorý má dočasne alebo trvale vyvedený dutý orgán navonok, najčastejšie hrubé črevo (kolostómia), tenké črevo (ileostómia) alebo močovod (urostómia), čím dochádza k zmene základných fyziologických funkcií, k neovládateľnému vyprázdňovaniu stolice, črevného obsahu alebo moču neprirodzenou cestou s nutnosťou používania stomických pomôcok, dôsledkom čoho je výrazne zhoršená kvalita života.

Podľa podkladov združenia SLOVILCO a voľne dostupných zdrojov spracoval
-masi-

Prieskum: Doplatky za zdravotnícke pomôcky sú už na hranici únosnosti

Situácia v doplatkoch za zdravotnícke pomôcky je pomerne vážna. Hovoria o tom výsledky prieskumu o zdravotníckych pomôckach, ktorý zrealizovala Asociácia na ochranu práv pacientov SR (AOPP). Veľká časť pacientov totiž dopláca za zdravotnícke pomôcky viac ako 15 eur mesačne. Mnohí sú aj nespokojní s množstvom limitom pomôcok, ďalší kritizujú výšku doplatkov za pomôcky.

Bratislava, 1. jún 2018 – Do prieskumu o zdravotníckych pomôckach sa mohla verejnosť zapojiť od 19. marca do 19. apríla 2018, dotazník vyplnilo 462 pacientov. Väčšina zapojených pacientov má viaceré diagnózy, teda využíva viac ako jednu pomôcku. Takmer 25 % respondentov uviedlo, že dopláca za pomôcky viac ako 15 eur mesačne, viac ako 20 % uviedlo, že doplácajú ešte viac. Iba 28 % pacientov nedopláca za pomôcky nič. „Túto situáciu považujeme za alarmujúcu, nakoľko zdravotnícke pomôcky používajú zväčša ľudia sociálne slabší. Doplatky za zdravotnícke pomôcky sú preto podľa nášho názoru na hranici únosnosti,“ vysvetľuje projektová manažérka prieskumu a viceprezidentka AOPP Marica Laščeková.

Respondenti hodnotili aj jednotlivé skupiny pomôcok, ako sú spokojní s ich kvalitou, predpísaným množstvom a výškou doplatku. Pri vložkách a pomôckach pre diabetikov respondenti vyjadrili pomerne vysokú nespokojnosť s množstvom limitom. Pri glukózovom senzore, pomôckach pre autokatetrizáciu, detských stomických pomôckach, ortopedickej obuvi, rehabilitačných pomôckach, kočíku a lupe/okuliaroch zase rezonovala nespokojnosť s vysokými doplatkami.

Zaujímavým zistením bolo aj vnímanie pacientov ohľadom chýbajúcich pomôcok na Slovensku, ktoré sú v zahraničí bežne dostupné. „Absentujú najmä inovatívne pomôcky pre diabetikov, senzory. Spomenuté boli však aj nohavičky – plavky pre inkontinentných pacientov, pomôcky na podporu kardiovaskulárneho systému (napr. bicykel s motorčekom), digitálne načúvacie aparáty a načúvacie prístroje na perцепnú poruchu sluchu, sprej na znecitlivenie a ďalšie pomôcky,“ dodáva M. Laščeková.

V Zozname kategorizovaných zdravotníckych pomôcok sa momentálne nachádza približne 4 500 rôznych pomôcok. Zoznam sa rozširuje o nové, iné sú z neho vyradené. Komisia, ktorá rozhoduje o tom,

ktorá z pomôcok bude alebo nebude zaradená, zasadá raz za tri mesiace. „Tento náš prieskum bol prvý svojho druhu na Slovensku a vďaka vysokej účasti respondentov má vysokú mieru vypovedateľnosti. Preto veríme, že bude zaujímať aj tých, ktorí o pomôckach pre pacientov rozhodujú a postoje pacientov budú brať do úvahy,“ dodáva prezidentka AOPP Mária Lévyová. Detailnejšie informácie o prieskume získate na adrese <http://www.aopp.sk/clanok/vyhodnotenie-dotazniku-pacient-zdravotnicke-pomocky>.

Asociácia na ochranu práv pacientov SR bola založená v roku 2001. Je najväčšou strešnou pacientskou organizáciou na Slovensku, združuje 47 špecifických pacientských organizácií. V rámci poradní pacientom bezplatne poskytuje informácie o poskytovaní zdravotnej starostlivosti a sociálnej pomoci. Aktívne zastupuje pacientov aj v rámci legislatívneho procesu. Jej cieľom je tiež vzdelávanie pacientov.

Kontakt:
Asociácia na ochranu práv pacientov SR
Prešovská 39, 821 08 Bratislava
e-mail: aopp@aopp.sk
<https://aopp.sk>

Týždeň kontinencie

V rámci Svetového týždňa kontinencie 2018, ktorého cieľom bolo upozorniť na výskyt a prevenciu inkontinencie, zorganizovalo občianske združenie InkoFórum osvetový projekt v deviatich slovenských nemocniciach. Podujatie sa uskutočnilo v týchto zdravotníckych zariadeniach:

27. jún 2018: Detská fakultná nemocnica Bratislava, Rooseveltova nemocnica v Ban-

skej Bystrici, Univerzitná nemocnica Martin, Univerzitná nemocnica Košice, Fakultná nemocnica Trenčín a Fakultná nemocnica Nitra

28. jún 2018: Univerzitná nemocnica Bratislava, Poliklinika Šamorín a Fakultná nemocnica Trnava

Bežní návštevníci nemocníc tak mali možnosť konzultovať s kvalifikovanými zdravotnými sestrami informácie týkajúce sa

úniku moču a stolice, ako aj prevencie a riešenia problémov. K dispozícii boli aj rôzne praktické informačné materiály.

Kontakt:
InkoFórum
Hrdinov SNP 6, 036 01 Martin
e-mail: info@inkoforum.sk
<http://www.inkoforum.sk>

Prístupnosť webových sídiel a mobilných aplikácií verejných inštitúcií

Prístupnosť webových sídiel a mobilných aplikácií je úroveň bariér, ktoré sú kladené používateľom, aby sa dostali k obsahu, ktorý je pre nich relevantný. Osoby so zrakovým postihnutím používajú na prístup k obsahu webových stránok a aplikácií bežný počítač – desktop alebo notebook, resp. mobilný telefón alebo tablet – vybavený doplnkovým programom – asistencnou technológiou. Slabozrakí ľudia pritom používajú zväčšovač obrazovky, nevidiaci využívajú čítač obrazovky.

Základné pravidlá prístupnosti

Existujú logické pravidlá pre znižovanie bariér prístupnosti webstránok a mobilných aplikácií. Spomeňme aspoň tie základné:

- poskytovať textové informácie o nie textových objektoch,
- správna štruktúra textu, jeho delenie na nadpisy, zoznamy, odseky, obsahy,
- správna postupnosť informácií,
- dobrý kontrast textu a pozadia,
- označenie primárneho jazyka webovej stránky,
- ľahko čitateľné tabuľky (identifikovanie hlavičky tabuľky, obsah s jedným významom do jednej bunky),
- vyhýbať sa kmitaniu obsahu na stránke (automatickému obnovovaniu),
- možnosť ovládania z klávesnice,
- správne označovať formulárové prvky a automatické informovanie používateľa o nesprávnom vyplnení formulára.

Smernica EÚ 2102/2016

Smernica EÚ 2102/2016 je Smernicou o prístupnosti webových sídiel a mobilných aplikácií inštitúcií verejného sektora v prostredí Európskej únie. Jej cieľom bolo zjednotiť štandardy webových sídiel a mobilných aplikácií v oblasti prístupnosti, nakoľko každý štát EÚ mal svoje vlastné pravidlá pri stanovovaní a kontrole prístupnosti webových stránok a mobilných aplikácií a rôzne úrovne ich dodržiavania. Teda napriek jednotnému trhu v rámci EÚ mali jednotlivé členské štáty rozdielne nastavené štandardy prístupnosti, čím vznikali dodatočné náklady pre podniky operujúce na danom trhu. Navyše, osoby so zdravotným postihnutím sa nemohli spoliehať na nimi používané technológie a postupy pri získavaní informácií.

Smernica vychádza z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, prijatého 13. decembra 2006, v ktorom sa väčšina členských štátov a Únia zaviazali prijať príslušné opatrenia na účely:

zabezpečenia rovnocenného prístupu osôb so zdravotným postihnutím okrem iného k informačným a komunikačným technológiám a systémom,

vypracovania, schválenia a monitorovania nasadenia minimálnych noriem a usmernení vzťahujúcich sa na prístupnosť zariadení a služieb otvorených pre verejnosť alebo poskytovaných verejnosti, podporení prístupu osôb so zdravotným postihnutím k novým informačným a komunikačným technológiám a systémom vrátane internetu.

V dohovore OSN sa zároveň stanovuje, že dizajn produktov, prostredia, programov a služieb by mal v čo najväčšom rozsahu umožňovať ich využívanie všetkými osobami bez nevyhnutnosti úprav alebo špeciálneho dizajnu.

Čoho sa smernica týka

- obsahu webových sídiel a mobilných aplikácií, čo zahŕňa textové, ako aj netextové informácie, stiahnuteľné

dokumenty, formuláre a dvojsmernú interakciu, ako napríklad spracovanie digitálnych formulárov a dokončenie procesov autentifikácie, identifikácie a platieb subjektov verejného sektora,

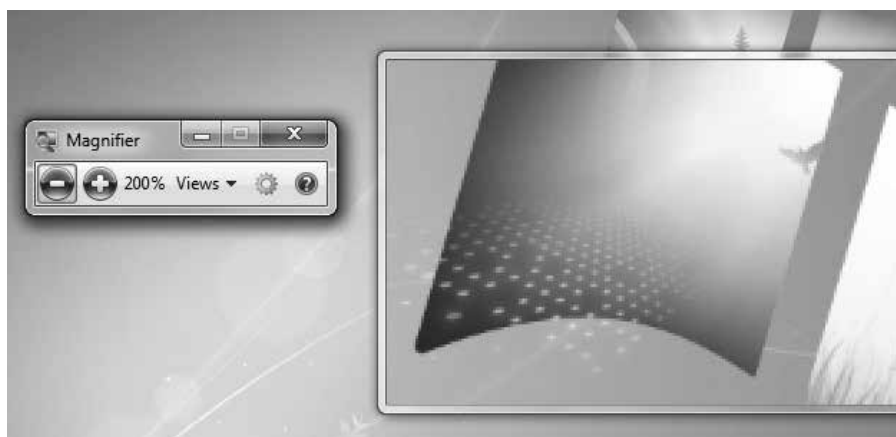
- jej účelom nie je obmedzenie obsahu, ktorý subjekty verejného sektora umiestňujú na svoje stránky – vždy, keď sa doplní neprístupný obsah, má sa následne doplniť ten istý obsah prístupný, alebo sprístupniť neprístupný obsah.

Na čo sa smernica nevzťahuje

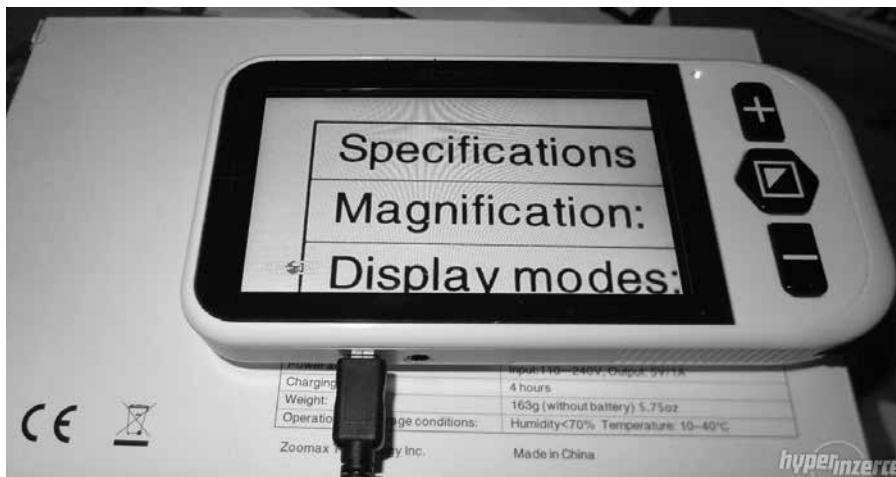
- na obsah tretích strán, ktorý nemôže dotknutá inštitúcia ovplyvniť a ani ho nefinancuje – napr. keď tretia strana vkladá na stránky vlastný obsah – reklamy, komentáre, atď.
- na prístupnosť archivovaných webových sídiel a mobilných aplikácií, ak sa ich obsah už ďalej neaktualizuje a neupravuje,
- na webové stránky škôl, materských škôl a jasí – podstatné funkcie na stránkach týchto inštitúcií však musia byť prístupné,
- na mapy a navigácie – pri navigácii je však potrebné uviesť adresu a najbližšie zastávky MHD v prístupnej forme,
- na reprodukcie položiek zo zbierok, ktoré sú predmetom kultúrneho dedičstva a nemôžu byť sprístupnené v celom rozsahu,
- na obsah extranetov a intranetov, teda webových sídiel, ktoré sú dostupné len uzavretej skupine osôb a nie širokej verejnosti ako takej, ktorý bude uverejnený pred 23. septembrom 2019.

Smernica sa primárne týka inštitúcií verejného sektora. Členské štáty Únie sú však podporované v tom, aby rozšírili uplatňovanie smernice aj na súkromné subjekty, ktoré ponúkajú zariadenia a služby otvorené alebo poskytované verejnosti, napríklad v oblasti zdravotnej starostlivosti, starostlivosti o dieťa, sociálneho začlenenia a sociálneho zabezpečenia, ako aj v sektore dopravy, elektriny, plynu, tepla, vody, elektronických komunikácií a poštových služieb.

Smernica sa nevzťahuje na webové sídla a mobilné aplikácie inštitúcií Únie, tieto inštitúcie sú však nabádané, aby plnili požiadavky na prístupnosť stanovené v tejto smernici. Takisto sa smernica netýka verejnoprávných vysielateľov a nezisko-

ScreenReader SPEECH & BRAILLE

vých organizácií, ktoré verejnosti neposkytujú základné služby alebo služby osobitne zamerané na uspokojovanie potrieb osôb so zdravotným postihnutím. Členské štáty môžu z uplatňovania tejto smernice vyňať webové sídla a mobilné aplikácie škôl, materských škôl alebo jasí okrem ich obsahu súvisiaceho so základnými administratívnymi on-line funkciami.

Požiadavky na prístupnosť

Požiadavky na prístupnosť stanovené v smernici sú koncipované tak, aby boli technologicky neutrálne. Opisujú to, čo sa musí dosiahnuť, aby bol používateľ schop-

ný vnímať, ovládať, interpretovať a porozumieť webovému sídlu, mobilnej aplikácii a súvisiacemu obsahu.

4 zásady prístupnosti

- vnímateľnosť – znamená, že informácie a súčasti používateľského rozhrania sa musia dať prezentovať používateľovi v takej podobe, ktorú dokáže vnímať,
- ovládateľnosť – súčasti používateľského rozhrania a navigácia sa musia dať ovládať,
- zrozumiteľnosť – informácie

a ovládanie používateľského rozhrania musia byť zrozumiteľné,

- robustnosť – obsah musí byť dostatočne robustný pre spoľahlivú interpretáciu širokým spektrom používateľských agentov vrátane podporných technológií.

Testovateľné kritériá úspešnosti

Štyri zásady prístupnosti sa pretransformovali do testovateľných kritérií úspešnosti, uvedené napríklad v norme STN EN 301 549 V1.1.2: Požiadavky na prístupnosť vhodné vo verejnom obstarávaní produktov a služieb IKT v Európe (dátum vydania 1.11.2015).

Vyhľadania o prístupnosti

Subjekty verejného sektora by mali poskytnúť vyhlásenie o prístupnosti týkajúce sa súladu ich webových sídel a mobilných aplikácií s požiadavkami na prístupnosť stanovenými Smernicou. Uvedené vyhlásenie o prístupnosti by malo primerane obsahovať poskytnuté prístupné alternatívy.

Informácie o prístupnosti mobilných aplikácií subjektov verejného sektora stiahnutých zo zdrojov tretích strán by sa mali poskytnúť spolu s opisom mobilnej aplikácie, ktorý sa používateľovi prezentuje pred jej stiahnutím.

Mechanizmus spätnej väzby

Smernica zároveň určuje, že by sa mal vytvoriť mechanizmus spätnej väzby, ktorý by akejkolvek osobe umožňoval upovedomenie subjektu verejného sektora o akýchkoľvek nedostatkoch webového sídla alebo mobilných aplikácií v súvislosti so súladom s požiadavkami na prístupnosť stanovenými v smernici – napríklad cez formulár na zaslanie spätnej väzby.

Dôležité termíny týkajúce sa smernice EÚ 2102/2016

Do 23. septembra 2018 členské štáty oznámia Komisii, aký subjekt je poverený presadzovaním tejto smernice.

Členské štáty majú najneskôr do 23. septembra 2018 uviesť do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu so Smernicou.

Komisia preskúma uplatňovanie tejto smernice do 23. júna 2022.

Peter Teplický
vedúci oddelenia, metodik pre
výchovu IT technológií, lektor IT

Kontakt:
Únia nevidiacich a slabozrakých
Slovenska
Sekulská 1, 842 50 Bratislava
e-mail: teplicky@unss.sk
http://unss.sk

Deň kože a výstup na Portáš

Po Martine v roku 2016 a Humenom v roku 2017 sa celoslovenské podujatie „Deň kože - deň dotykov“ uskutočnilo tento rok v dňoch 10. až 13. mája v Liptovskom Mikuláši. Tridsať členov, zástupcov jednotlivých klubov Spoločnosti psoriatických a atopických SR (SPaA SR), sa stretlo v meste už v predvečer akcie. Po spoločnej večeri sa presunuli na Námestie Osloboditeľov, kde bol pripravený informačný stánok na piatkové podujatie pre verejnosť. Podľa predpovede mal byť piatok chladný a upršaný. Opak bol však pravdou.

Pani Mária Aratová, predsedníčka klubu Liptovský Mikuláš, v sobotné ráno sprevádzala záujemcov o návštevu Slovenského múzea ochrany prírody a jaskyniarstva – najmodernejšieho, a zároveň jediného špecializovaného múzea tohto druhu na Slovensku. Ešte predpoludním sa vyčiasilo a my sme po výdatnom obede odchádzali spoločne z hotela ku infostánku. Každý z nás mal tyrkysovú šatku s logom SPaA SR a mesta Liptovský Mikuláš, v ruke láskomatové kartičky a červené samolepiace bodky. Niektorí mali oblečené aj tričko s logom podujatia „Deň kože“. Vďaka dokonalej príprave a rozdeleniu úloh sme boli všetci pripravení na zvedavú okoloidúcu verejnosť – podať im ruku, venovať objatie, najmä však informovať o problematike chronických kož-

ných ochorení. Informačný stánok, plný propagačných a informačných materiálov, lákal okoloidúcich svojou pestrosťou.

Prišli nás podporiť aj vzácní hostia, primátor mesta a jeho zástupca, ktorí sa živo zaujímali o našu problematiku. Rovnako aj novinárka regionálnej slovenskej televízie, ktorá natočila rozhovory s našimi členmi o fungovaní organizácie a o chronických postihnutiach kože.

Po skončení podujatia na námestí sme sa presunuli do priestorov miestneho úradu, kde sa konal prednáškový a vzdelávací blok. Účastníkov privítala Ľubica Bergmannová, viceprezidentka SPaA SR, a Ing. Ján Blcháč, primátor mesta Liptovský Mikuláš. Nasledovala prednáška MUDr. Tkáčovej o psoriatickej artritíde doplnená o praktický skrining PsA. Vstup Ing. Lukáča zo spoločnosti Bioderma bol zameraný na výrobky na liečbu atopickej dermatitídy. Ing. Šmída, manažér kúpeľov Smerdžonka, predstavil výnimočné kúpele v srdci Pienin s bohatou históriou, ako aj informácie o oddychových a športových zónach priamo v areáli kúpeľov. MUDr. Margitics, lekár z kúpeľov Smerdžonka, doplnil jeho informácie o možnosti využitia kúpeľnej liečby pri liečbe psoriázy a atopickej dermatitídy priamo v ich kúpeľoch. Neskôr zodpovedal aj početné otázky účastníkov. PhDr. Rusinková zaujala príspevkom o sociálnej problematike a kompenzácii sociálnych dôsledkov pre psoriatických a atopických, s následnou bohatou

diskusiou.

V sobotu pokračovalo naše podujatie ďalšími plánovanými aktivitami. Skupinka zdatných turistov sa doobeda vybrala na výlet spojený s prehliadkou jaskyne, kým zvyšok zostal v meste a pokračoval vo vzdelávacom programe. Aj popoludní sme mali bohatý kultúrny program. Prijali sme piatkové pozvanie pána primátora a zúčastnili sa odhalenia pamätnej tabule pri príležitosti 170. výročia Žiadostí slovenského národa.

Výstup na Portáš

16. júna 2018 sa uskutočnil už 18. ročník tradičného výstupu na Portáš, kde sa každoročne na slovensko-moravskom pomedzí stretávajú členovia slovenskej Spoločnosti psoriatických a atopických SR (SPaA SR) s členmi českej Spoločnosti psoriatických a atopických ekzematiků o.s. (SPAĚ ČR).

Zišlo sa nás tam asi tridsať šťastných a veselých ľudí. Účastníkov výstupu privítali Ing. Josef Pohůnek, prezident Českej SPAĚ, a Jozef Vandák, predseda bratislavského klubu SPaA SR, ktorí nám zaželeli aj šťastnú ruku pri športových hrách. Nielen víťazi súťaží boli odmenení diplomom, ale všetci, ktorí sa hier zúčastnili. Na turistike sme po celý čas obdivovali krásy prírody pri výstupe na Portáš aj na Kohútku. V hoteli Kohútka sme ochutnali tradičnú valašskú kuchyňu. Povráva sa, že tam majú tie najlepšie

HUMANITA Časopis dobrovoľníckeho sektora Slovenskej republiky.

Vydáva Slovenská humanitná rada, IČO: 17316014, s podporou grantu MPSVR SR. Registrácia pod č. MK SR 710/92, ISSN 1336-2208. evč.: EV 384/08. Objednávky prijíma redakcia. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciam.

Uverejnené príspevky nehonorujeme. Šéfredaktor: Ing. Maroš Silný. Adresa redakcie: Budyšínska 1, 831 03 Bratislava 3, telefón: 02 5020 0500 a 02 5020 0511, e-mail: shr@changenet.sk, web: www.shr.sk. Snímky: Archiv. Grafická úprava: gr8design, s. r. o., Pezinok. Tlač: Tlač: RAX, s. r. o., Bratislavská 10, 841 06 Bratislava. Distribúcia: Slovenská humanitná rada, Budyšínska 1, 831 03 Bratislava. Časopis vychádza 2-krát v roku. Náklad 3 500 kusov. © SHR

„borůvkové knedlíky“ z celého Valašska. Pravdou je, že chutili naozaj výborne!

Ďakujeme všetkým, ktorí túto úžasnú akciu pripravili, ale hlavne účastníkom z klubov Šaľa, Martin, Liptovský Mikuláš, Považská Bystrica a Bratislava. Je zvlášť-

ne, ako nás spájajú tieto „naše choroby“. Ak by sme ich nemali, ani by sme sa nepoznali!

Autorka:
Mária Kucháreková st. a účastníci
z klubu SPaA SR Bratislava

Kontakt:
Spoločnosť psoriatikov
a atopikov SR
Kuklovská 3, 840 00 Bratislava
<http://spaa-sr.webnode.sk>

Ako žijeme s autizmom v Banskej Bystrici

OZ SPOSA BB ako čisto rodičovská organizácia vyvíja osvetové aktivity na šírenie praktických informácií a skúseností s autizmom. Výbornou príležitosťou na takéto aktivity je Svetový deň povedomia o autizme, ktorý pripadá každoročne na 2. apríla, kedy sa združenie pridáva ku celosvetovým aktivitám a v meste realizuje kampaň „Vysvietme to na modro“.

Organizácia sa celoročne podieľa na vzdelávaní odborníkov, rodičov a dobrovoľníkov. Stará sa o liečebné a rozvíjajúce aktivity pre deti a mladých ľudí s autizmom cez napr. muzikoterapiu, canisterapiu, psychoterapiu, tvorivé dielne, pohybové hry, voľnočasové mimoškolské činnosti, nácvik samostatnosti, praktické zručnosti, socializáciu, inkluziu v komunite a spoločnosti či nenásilnú integráciu v praxi a pod. Organizuje taktiež podporné aktivity pre rodičov ako sú psychoterapia, cvičenia, tvorivé dielne, rehabilitácia alebo svojpomocné skupiny k rodičovským

témam. Pomáha zároveň aj rodinám v kríze.

Terapie a iné podporné aktivity sú realizované pravidelne a v súčasnosti ich navštevuje 27 klientov vo veku od 4 do 60 rokov.

OZ SPOSA BB organizuje výstavy výtvarnej tvorby nadaných ľudí s autizmom v Banskej Bystrici. Podporuje rozvoj zručností rodičov osôb s autizmom, umožňuje im stretávať sa, vytvárať priateľstvá, prelomiť obruče zdalivo bezvýhodiskovej situácie, pocitu osamelosti a spoločenskej izolácie.

Združenie spolupracuje so ŠZŠ Ďumbierska 15, miestnou pobočkou ÚPSVaR a Mestom Banská Bystrica, Banskobystrickým samosprávnym krajom, Centrom včasnej intervencie Banská Bystrica, Komunitným centrom Fončorda, Okresným úradom Banská Bystrica, s rôznymi občianskymi združeniami, nadáciami a ďalšími organizáciami. Finančné zdroje získava z dvoch percent, dotácií, grantov a darov.

V roku 2018 bol otvorený Lokálny priestor

OZ SPOSA BB na Hornej ulici 67, kde pracujeme priamo s našimi klientmi. Nájdete tu kanceláriu, klubovú miestnosť, kuchynku, telocvičňu, WC so sprchou aj bezbariérové WC a dva vchody (z toho je jeden bezbariérový s výťahom).

Členskú základňu združenia tvorí aktuálne 22 rodín z mesta Banská Bystrica a 23 rodín mimo mesta.

Celoslovensky má Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom 21 miestnych organizácií, z ktorých každá pôsobí aj regionálne. Materská organizácia sídli v Bratislave.

Autorka:
Mária HELEXOVÁ
predsedníčka združenia OZ SPOSA BB

Kontakt:
OZ SPOZA Banská Bystrica
Horná 67, 974 01 Banská Bystrica
e-mail: sposabb@gmail.com
www.familka.sk, www.facebook.com/sposabb/

4. ročník ŽI A NECHAJ ŽIŤ (celoslovenské stretnutie rodín s osobami s autizmom a inými znevýhodneniami)

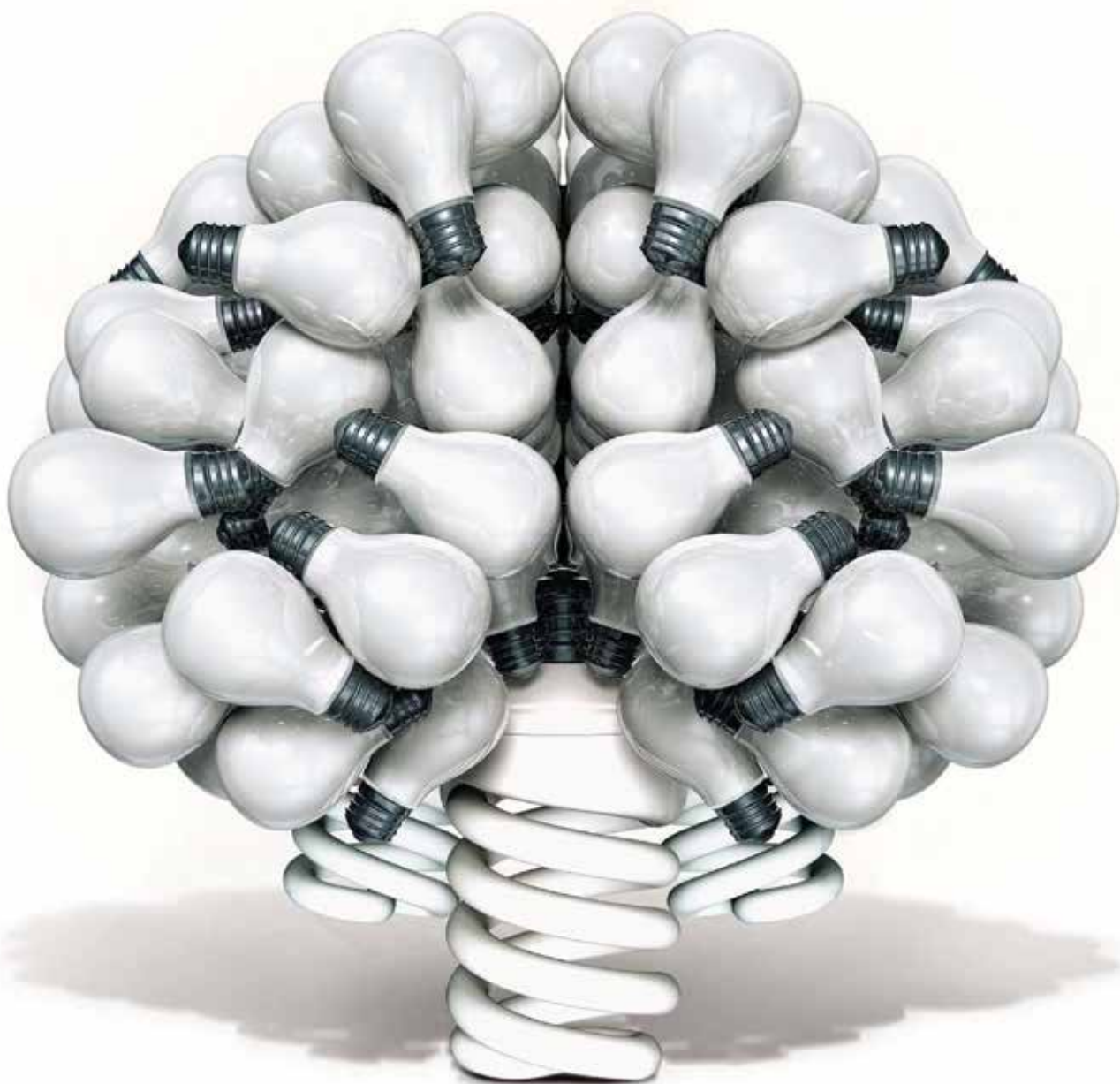
Cvičenia s deťmi

Canisterapia

Tvorivé dielne v KC Fončorda

LET'S WORK
ONCOLOGY FROM BOEHRINGER INGELHEIM

